

ХАРАКТЕРИСТИКА ОБ'ЄКТІВ У ХОДІ МОМЕНТНО-ВИБІРКОВОГО СПОСТЕРЕЖЕННЯ З МЕТОЮ РОЗВ'ЯЗАННЯ ПРОБЛЕМ ПАРКУВАННЯ У МІСТІ

О. М. ПОЛІЩУК

(Всеукраїнський благодійний фонд «Соціальне партнерство»)

Анотація. Мета статті – групування об'єктів у ході проведення моментно-вибіркового дослідження проблем паркування, характеристика та аналіз зазначених об'єктів задля подальшого оптимального оперативного їх розв'язання. Розглянуто та проаналізовано конкретні одиниці генеральної сукупності, що мають бути досліджені у ході проведення моментно-вибіркового спостереження за проблематикою паркування, визначено причинно-наслідковий зв'язок між паркуванням на згаданих об'єктах і проблемами паркування у м. Києві загалом. Зазначене дослідження дасть можливість виявити фактори впливу на розвиток відповідної проблематики та забезпечить реалізацію резервів для подальшого удосконалення функціонування паркувальної системи у м. Києві загалом у всіх пов'язаних сферах соціально-економічного розвитку міста.

Ключові слова: паркування, статистичне дослідження, методи статистичного дослідження, одиниця генеральної сукупності.

Вибіркове спостереження є різновидом не-суцільного спостереження. Воно охоплює відібрану частину одиниць генеральної сукупності. Мета вибіркового спостереження – за відібраною частиною одиниць охарактеризувати усю сукупність одиниць. Щоб відібрана частина була репрезентативною (тобто представляла усю сукупність одиниць), вибіркоче спостереження має бути спеціально організованим.

Досить актуальним є питання якісного формування вибірки, тобто одиниць сукупності, що є об'єктом безпосереднього спостереження. Слід мати на увазі, що при зіставленні показників за результатами вибіркового дослідження з характеристиками для усієї генеральної сукупності можуть виникати відхилення. Величина цих відхилень називається помилкою спостереження, яка може бути або помилкою реєстрації (недосконалість технічних умов), або помилкою репрезентативності (випадкове або систематичне порушення правил при відборі одиниць).

Під час проведення вибірових статистичних досліджень проблематики паркування ви-

бірка повинна мати якісну характеристику, що у майбутньому дозволить здійснити проєкцію на всю генеральну сукупність. Якість вибірки – найважливіший критерій точності та якості усього статистичного дослідження. Тільки коректна організація вибірки у статистичних дослідженнях дає можливість отримати правильні й точні статистичні результати. У цьому напрямі необхідно відібрати об'єкти, що у подальшому будуть вивчатися у ході моментно-вибіркового дослідження. Окрім цього, необхідно розглянути відповідні класифікаційні ознаки з погляду факторів, відповідно до яких буде проводитись вибірка.

Розглядати класифікаційні ознаки як фактори необхідно для того, щоб вибрані об'єкти мали однорідність і забезпечували якість отриманої інформації. Окрім цього, обрані об'єкти повинні якомога більше відповідати вказаним ознакам, тобто підпадати під якомога більше класифікаційних ознак. Завдяки цьому дослідження матиме практичне значення у частині закономірностей, причинно-наслідкових зв'язків, що у подальшому дозволить

розв'язати наявну проблему найоптимальнішим і раціональним способом.

Отже, характеристика ознак-факторів така:

1. Місцезнаходження об'єкта дослідження. Для проведення моментно-вибіркового дослідження проблем паркування необхідно, на нашу думку, обрати ідентичні об'єкти з різних територіальних одиниць або адміністративних районів. Відповідні об'єкти необхідно досліджувати з погляду виявлення відповідних закономірностей у проблемах паркування. Загалом, варто зауважити, що моментно-вибіркове дослідження об'єктів, що мають різне територіальне розташування, дасть можливість визначити закономірності за всіма ідентичними об'єктами генеральної сукупності.

2. Характер об'єктів, що знаходяться поруч із об'єктом дослідження. Моментно-вибіркове дослідження даних об'єктів дозволить також виявити закономірності у розвитку проблем паркування загалом. Наразі проблема паркування доволі гостро спостерігається біля різних об'єктів, таких як торговельно-розважальні, офісні центри, ринки, об'єкти соціальної сфери тощо. Тому вивчення характеру відповідного об'єкта забезпечить адекватність дослідження та якість отриманої інформації.

Окрім цього, у результаті дослідження буде отримана інформація відносно часових проміжків протягом доби, днів тижня тощо, коли спостерігається максимальне загострення існуючої проблеми. Ця інформація дозволить раціоналізувати організацію паркування у цих місцях і певним чином оптимізувати та нормалізувати дорожній рух на відповідній території загалом.

3. Кількість паркувальних місць, що знаходяться у межах об'єкта дослідження. Градація об'єктів за кількістю паркувальних місць, по-перше, дозволить отримати інформацію відносно заповнення паркувальних майданчиків; по-друге, дасть можливість визначити ряд кількісних і якісних показників щодо ефективності використання та функціонування паркувальних майданчиків на цій території.

Вищезгадані показники у цьому разі слід розглядати як із технічного, так і з економічного погляду. Тобто в ході вибору та аналізу показників вони мають бути логічно сформу-

льовані та підтверджені розрахунками. Під певний обраний показник повинен бути розрахунок, що деталізує його, або відповідним чином доповнює його аналіз.

4. За способом організації паркувальних місць. Спосіб організації значною мірою впливає не тільки на розв'язання проблем паркування, а й на показники дорожнього руху загалом. Отже, нераціональна організація паркувальних місць відповідним чином обмежує та перешкоджає нормальному дорожньому руху. Також варто зауважити те, що нераціональний спосіб організації паркування у окремо взятих районах міста може призвести до того, що у відповідних районах доступ до певних об'єктів може бути відсутнім взагалі, і, знову ж таки, поглибить розвиток проблеми паркування на прилеглих територіях.

Відповідну ознаку-фактор, на нашу думку, варто розглядати з погляду можливості реорганізації наявного паркувального майданчика відповідно до можливих альтернатив на даній території, що може призвести до повного або часткового розв'язання проблем паркування та нормалізації дорожнього руху на визначеній території. Окрім цього, альтернативні способи реорганізації наявних паркувальних майданчиків дозволять вирішити питання, пов'язані з діяльністю комунальних і дорожніх служб.

5. За характером впливу на дорожній рух. Ця ознака-фактор є, по-перше, частково похідною від способу організації паркувальних місць, і, по-друге, певною мірою розширює та деталізує наявну проблему (ситуацію) з дорожнім рухом на відповідній території. Вплив паркувальних майданчиків на рух транспорту полягає у збільшенні скупчення транспорту у відповідних районах і погіршенні показників руху у певні часові проміжки доби, а вплив на рух пішоходів полягає у зменшенні площі тротуарів для вільного та безперешкодного руху пішоходів.

Також слід зауважити, що існує причинно-наслідковий зв'язок між характером впливу на дорожній рух і способом організації паркувальних місць. Отже, раціональний спосіб паркування має велике значення для розв'язання проблем паркування загалом.

6. За характером здійснення паркування. Механічний або немеханічний характер паркування на паркувальному майданчику впливає на вибір майданчика автовласником через кількість часу, що він може витратити на паркування власного транспорту. На нашу думку, варто говорити про те, що механізовані паркувальні майданчики, повинні користуватися більшим попитом, ані ж немеханізовані. Тому внутрішня сутність механізації паркувального майданчика досить суттєва при виборі об'єктів для проведення моментно-вибіркового дослідження проблематики паркування.

Проводячи моментно-вибіркове дослідження проблематики паркування, варто також розглянути характеристику одиниці генеральної сукупності, що, на нашу думку, також впливає на вибірку об'єктів дослідження загалом. У цьому разі одиниця сукупності має характеристики, що подані у відповідній класифікації факторів-ознак. Окрім цього, варто говорити і про те, що одиниця сукупності має внутрішні характеристики, що описують відповідну одиницю. Отже, на нашу думку, характеристиками одиниці генеральної сукупності в ході вивчення проблем паркування у м. Києві, є:

1. Ступінь механізації. Якщо одиниця дослідження має механізований характер здійснення паркування, то рівень механізації є чинником, що характеризує відповідність сучасним умовам розвитку системи паркування та ступінь розв'язання проблем паркування загалом.

Окрім цього, рівень механізації також характеризує розв'язання проблем паркування з погляду отримання планових показників наповнення бюджетів, через відсутність «людського» фактора, що значною мірою впливає на зменшення показників дохідності паркувального майданчика.

2. Площа паркувального місця. Кожне паркувальне місце має власні параметри – довжину та ширину. Відповідно до цього здійснюється розробка проекту розміщення та організація паркувального майданчика загалом. Площа паркувального місця повинна забезпечувати таке положення транспортного засобу, яке б дозволило безперешкодно вста-

новити транспортний засіб і відповідати габаритам транспортного засобу.

Ця характеристика важлива у тому разі, якщо паркувальний майданчик побудовано на проїзній частині дороги та на тротуарі. Відповідно до цього здійснюється планування інших параметрів інфраструктури доріг і руху пішоходів загалом.

3. Спосіб розміщення транспорту на паркувальному майданчику. Спосіб розміщення транспорту на паркувальному майданчику прямо впливає на рух транспорту та опосередковано на рух пішоходів. Знову ж таки, якщо паркувальний майданчик організовано на проїзній частині, спосіб розміщення транспортних засобів є досить важливим елементом паркування, що також може вплинути на зростання/зменшення інтенсивності руху транспорту, зростання показників скупчення автотранспорту та появи перешкод для вільного руху пішоходів у відповідних районах.

Якщо паркувальний майданчик побудовано у приміщенні, або під землею, спосіб розміщення має бути таким, щоб на майданчику мали змогу розмістити власний транспорт якомога більше автовласників і забезпечувався безперешкодний в'їзд і виїзд із нього.

Також варто зауважити, що спосіб розміщення транспортних засобів на паркувальному майданчику має бути сплановано так, щоб дорожні та комунальні служби могли безперешкодно виконувати свою роботу. Крім цього, у деяких районах міста спостерігається постійне скупчення крупногабаритного транспорту практично в усі часові проміжки протягом доби. Тому раціональний спосіб розміщення транспортних засобів на паркувальному майданчику повинен забезпечувати та відповідати вимогам територіального розміщення.

4. Спосіб здійснення оплати за послуги паркування. Спосіб здійснення оплати за послуги паркування є однією із внутрішніх характеристик, що відповідним чином показує ступінь дохідності паркувального майданчика та можливість подальшого розвитку й модифікації. Спосіб оплати за послуги паркування повинен забезпечувати отримання максимального розміру коштів. Цільове використання відповідних коштів повинне забезпечувати по-

дальший розвиток паркувального майданчика з метою розширення та/або формування найсприятливіших умов для автовласників.

Спосіб оплати за послуги паркування наразі є характеристикою, що певним чином повинна жорстко контролюватися. Отже, буде забезпечене максимальне надходження грошових коштів і розвиток оптимального розв'язання проблеми паркування, що наразі склалася у м. Києві.

Відповідно до вищевикладеного, на нашу думку, об'єкти для проведення моментно-вибіркового дослідження проблематики паркування у м. Києві варто розподілити на 4 блоки та у кожному блоці виокремити декілька ідентичних статистичних одиниць (рис. 1). Дослідження об'єктів у відповідних блоках дозволить зробити висновки по всій генеральній сукупності дослідження.

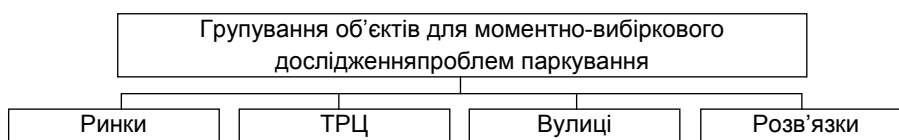

Рис. 1. Групування об'єктів для моментно-вибіркового дослідження проблематики паркування у м. Києві

Розглянемо кожний блок і відповідні об'єкти детальніше.

1. Ринки. Відповідні об'єкти у цьому блоці обрано з метою вивчення проблеми паркування, зокрема скупчення транспортних засобів протягом відповідних часових проміжків протягом доби та упродовж тижня. Говорячи про паркування біля ринків, слід зазначити, що у вказаних місцях спостерігається постійне скупчення транспортних засобів різних категорій – від легкових автомобілів до автобусів. Біля вказаних торговельних об'єктів є можливість вивчення ряду факторів, що безпосередньо впливають на розвиток і розв'язання проблем паркування, серед яких – середня тривалість паркування, загальна сума отриманих платежів від сплати послуг паркування, можливість модифікації паркувального майданчика тощо.

Вивчення проблем паркування, що виникають поблизу ринків міста, дозволить отримати інформацію про фактори, що впливають на загострення проблеми паркування протягом відповідних часових проміжків протягом доби та днів тижня загалом, фактори, що впливають на подальший розвиток (загострення) проблеми паркування та можливі способи її розв'язання.

Відповідні об'єкти обрано так, щоб виявити тенденції у проблемі паркування, досліджуючи об'єкти різних функціональних напрямів:

- ринок «Троєщина» – на ринку реалізуються непродовольчі товари (одяг і продукція промислового виробництва);
- Володимирський ринок – на ринку здебільшого реалізуються продовольчі товари та частково непродовольчі товари (одяг);
- ринок «Лісовий» – на ринку реалізуються непродовольчі товари (будівельні матеріали) та частково продукти харчування.

Окрім цього, у місцях розміщення вищевказаних об'єктів спостерігається інтенсивний рух транспорту протягом усієї доби, що відповідним чином має причинно-наслідковий зв'язок із проблемою паркування.

Під час вивчення цих об'єктів необхідно звернути увагу на транспортні засоби, що припарковані з порушенням правил дорожнього руху, що також загострює проблему інтенсивного руху транспорту у цьому районі. Відповідні транспортні засоби, що припарковано з порушенням правил паркування та дорожнього руху, загострюють проблему руху громадського транспорту та не дозволяють вивчити проблему паркування загалом у цьому мікрорайоні та призводять до недоотримання надходжень від сплати за послуги паркування тощо.

2. Торговельно-розважальні центри. Особливо гостро ця проблема проявляється у вихідні та святкові дні, коли спостерігається скупчення транспортних засобів біля торго-

вельно-розважальних центрів і на прилеглих до них вулицях.

Характер відповідних об'єктів дослідження проявляється у тому, що, крім організованого паркувального майданчика поряд із торговельно-розважальним центром, паркування на прилеглих вулицях також можна включити до програми дослідження, адже машиномісць на відповідних майданчиках не вистачає, тому і виникає потреба у автовласників паркувати власні транспортні засоби у найближчому місці. Крім цього, відповідне паркування є безоплатним, що й спонукає автовласників до здійснення відповідного маневру.

Також варто зауважити, що характер цього паркування на майданчиках поруч із торговельно-розважальним центром полягає у тому, що автомобілі стоять на паркуванні понад 2 години, особливо у вихідні та святкові. Тобто відповідне паркування не можна назвати короткостроковим. Тому дослідження відповідних об'єктів є досить актуальним і дозволить отримати якісну інформацію стосовно розвитку відповідної проблеми загалом за аналогічними об'єктами по всій генеральній сукупності дослідження.

Говорячи про об'єкти, що обрано для проведення моментно-вибіркового дослідження, варто зазначити, що біля ТРЦ «Дрім Таун» підприємство ПАТ «Київтранспарксервіс» організувало паркувальний майданчик, тому дослідження цього об'єкта слід здійснювати у напрямі аналізу суми надходжень від сплати за послуги паркування, способу паркування транспорту тощо.

Біля ТРЦ «Караван» паркувальний майданчик безпосередньо організував торговельний центр, але практично значну частину транспорту власники паркують на прилеглих вулицях, що призводить до отримання нерепрезентативних даних відносно проблеми паркування на цій території.

3. Вулиці. Вуличне паркування, як було зазначено вище, безпосередньо впливає як на рух автотранспорту, так і на рух пішоходів. Тому вивчення проблем паркування на вулиці є досить актуальним на цьому етапі розвитку проблематики паркування у великих містах загалом. Об'єктами для проведення

моментно-вибіркового дослідження проблематики паркування обрано вул. Пушкінську, б-р Т. Шевченка та вул. Автозаводську.

У м. Києві, особливо у центральній частині міста, є значна кількість вузьких вулиць із одностороннім рухом транспорту. На таких вулицях постійно спостерігається скупчення автотранспорту, що заважає його руху, а також руху пішоходів і роботі дорожніх і комунальних служб. Тому вивчення проблем паркування на таких вулицях буде актуальним і дасть можливість отримати якісну інформацію відносно розв'язання проблеми. Саме тому для моментно-вибіркового дослідження обрано вул. Пушкінську.

Бульвар Т. Шевченка є одним із ключових шляхів, що сполучає центральну частину м. Києва із напрямом виїзду з міста. Проїзна частина бульвару досить незначна, також цією вулицею курсує значна кількість маршрутного транспорту (проведено тролейбусну лінію, діють приватні перевізники). На бульварі розташовані офіси бізнес-структур, що також впливають на розвиток проблеми паркування у цьому місті. Тому моментно-вибіркове дослідження цієї вулиці, на нашу думку, є актуальним.

Наступним об'єктом для дослідження проблем паркування обрано вул. Автозаводську. Вона сполучає центральну частину Києва зі спальним районом. На відповідній вулиці також організовано рух комунального та громадського транспорту (курсують трамваї, маршрутні таксі тощо). Крім цього, на цій вулиці знаходиться значна кількість транспортних розв'язок і промислових підприємств, що також впливають на загострення проблем паркування загалом. Тому вивчення проблематики паркування на вул. Автозаводській є актуальним.

4. Розв'язки. Проблеми паркування на/поруч із транспортними розв'язками є досить актуальними, адже припарковані транспортні засоби створюють перешкоди для руху транспорту та пішоходів. Моментно-вибіркове дослідження відповідних об'єктів дозволить виявити проблеми не тільки у системі паркування, а й у організації руху загалом на від-

повідних територіях. Для дослідження обрано такі об'єкти:

Ленінградська площа. На відповідній території спостерігається постійне скупчення транспорту та пішоходів. У цьому районі організовано та функціонує значна кількість одиниць крупногабаритного громадського транспорту, що створює відповідні проблеми для руху транспорту загалом. Тому, проводячи моментно-вибіркове дослідження у цьому мікрорайоні, є можливість отримати якісну інформацію, що дозволить вирішити не тільки проблеми паркування, а й оптимізувати транспортні потоки та потоки пішоходів раціональним способом.

Рух транспорту біля станції метро Лівобережна завжди досить інтенсивний, що породжує проблеми, які постають досить гостро на сучасному етапі розвитку транспортної інфраструктури м. Києва. У цьому мікрорайоні зосереджена значна кількість різноманітних об'єктів соціальної, комунальної, торговельної сфери тощо. Скупчення автотранспорту навколо вищевказаних об'єктів призводить до погіршення ситуації з рухом транспорту загалом і до підвищення імовірності збільшення аварійних ситуацій. Тому моментно-вибіркове вивчення проблем паркування у цьому мікрорайоні є актуальним.

Бессарабська площа. На цій території завжди спостерігається скупчення автотранспорту, що призводить до загострення ситуації з паркуванням і рухом транспорту загалом. Проїзна частина на площі досить вузька, а припаркований транспорт ускладнює рух у

час пік у декілька разів. Тому вивчення проблем паркування на Бессарабській площі є досить актуальним у моментно-вибірковому дослідженні проблематики паркування у м. Києві загалом.

Резюмуючи вищевикладене, варто зауважити, що об'єкти дослідження у ході проведення моментно-вибіркового спостереження повинні відповідати завданням і цілям дослідження. Це дослідження дасть можливість виявити фактори впливу на розвиток відповідної проблематики та забезпечить реалізацію резервів для подальшого вдосконалення функціонування паркувальної системи у Києві загалом у всіх пов'язаних сферах соціально-економічного розвитку міста.

ЛІТЕРАТУРА

1. Дослідження операцій в економіці : підручник / за ред. І. К. Федоренко, О. І. Черняка. – К. : Знання, 2007. – 558 с.
2. Математические методы моделирования экономических систем : учеб. пособие для студ. вузов / Е. В. Бережная, В. И. Березной. – Изд. 2-е, перераб. и доп. – М. : Финансы и статистика, 2008. – 431 с.
3. Методологія аналізу економічних процесів і управління : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / А. Ф. Бабицький ; Міжрегіональна академія управління персоналом. – К. : МАУП, 2003. – 125 с.: іл.
4. Методы социально-экономического прогнозирования : учеб. пособие / С. В. Арженковский. – М. : Дашков и К^о, 2008. – 235 с.

Е. Н. Полищук (Всеукраинский благотворительный фонд «Социальное партнерство»). **Характеристика объектов в ходе моментно-выборочного наблюдения для решения проблем парковки в городе.**

Аннотация. Цель статьи – группировка объектов в ходе проведения моментно-выборочного исследования проблем парковки, характеристика и анализ указанных объектов для дальнейшего оптимального оперативного их решения. Рассмотрены и проанализированы конкретные единицы генеральной совокупности, которые должны быть исследованы в ходе проведения моментно-выборочного наблюдения по проблематике парковки, определены причинно-следственная связь между парковкой на упомянутых объектах и проблемами парковки в г. Киеве в целом. Указанное исследование позволит выявить факторы влияния на развитие соответствующей проблематики и обеспечит реализацию резервов для дальнейшего усовершенствования функционирования парковочной системы в г. Киеве в целом во всех связанных сферах социально-экономического развития города.

Ключевые слова: парковка, статистическое исследование, методы статистического исследования, единица генеральной совокупности.

O. Polishchuk (All-Ukrainian Charitable Foundation «Social Partnership»). **Description of objects during moment-sample observation to solve problems parking in the city.**

Summary. Grouping objects in the course of the torque-sampling problems parking, characterization and analysis of these facilities to further their optimal operational solution. Results: were examined and analyzed the specific unit of the population to be studied in the course of moment-selective observation of parking issues, identified a causal relationship between parking on these sites and parking problems in the city. Kiev in general. This research will provide an opportunity to identify factors influence the development of the relevant issues and ensure implementation of provisions to further improve the functioning of the parking system in the city. Kiev in general in all areas related to socio-economic development.

Keywords: parking, statistical research, statistical research methods, unit of the population.